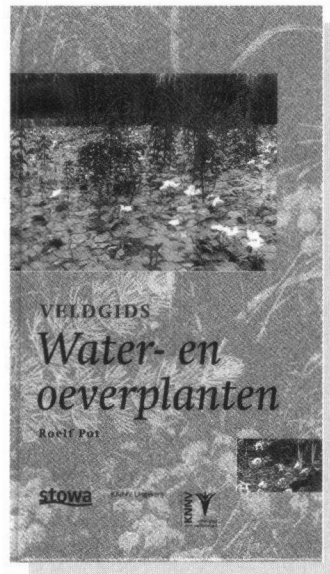

Nieuwe uitgaven

Veldgids Water- en oeverplanten

In water en vooral in het grensgebied van water en land is het voor planten dringen geblazen qua soorten. De florist komt er niet alleen vaatplanten tegen, maar ook algen, kranswieren, mossen, e.d. Ik heb vaak gedacht dat het een aardig idee zou zijn: één handboek met sleutels voor al die verschillende groepen. Zo'n boek is er nu verschenen bij de KNNV-Uitgeverij. De Veldgids Water- en oeverplanten door Roelf Pot, met medewerking van anderen.

De samensteller van een dergelijke gids kampt meteen met een vracht aan vragen. Welke planten behoren tot zijn beschrijvingsgebied, en welke niet? Wie gaat het boek gebruiken? Wat voor sleutels geef je? Wat voor informatie geef je buiten de sleutels om? Hoe maak je gebruik van beeldinformatie? En op hoeveel papier en tegen welke kosten moet dat allemaal gebeuren? Mooi uitgangspunt is dat de gids volledig wil zijn voor planten die met het blote oog te onderzoeken zijn. Zoals de gids zelf al aangeeft, is de grens van het beschrijvingsgebied moeilijk te trekken aan de landkant: waar houdt de oever op? Persoonlijk zou ik ook plasdras-situaties meegenomen hebben met soorten als Kleine valeriaan, maar de begrenzing lijkt me goed genoeg doordacht. Minder geslaagd is de gids in het bedienen van z'n mogelijke doelgroepen. Mik je op geïnteresseerde leken of op beroepsmatige gebruikers, bijvoorbeeld waterbeheerders, met een zekere profes-

sionele basiskennis? Die keuze lijkt de auteur uit de weg gegaan te zijn. Het resultaat is een wat 'hybride' gids. Inleidende hoofdstukken met tal van wetenswaardigheden, maar zonder lijn of visie. Sleutels zijn in eerste instantie op de leek

afgestemd (vegetatieve kenmerken), maar ze groeien hem vooral bij de moeilijker groepen al gauw boven de pet. Bij de vlotgrassen bijvoorbeeld worden toch bloemenkenmerken gebruikt, maar de betreffende terminologie is niet opgenomen bij de verklaarde begrippen. Bij de mossen duiken weer andere problemen op. De meer deskundige florist pakt dan toch maar weer de groepsspectifieke literatuur.

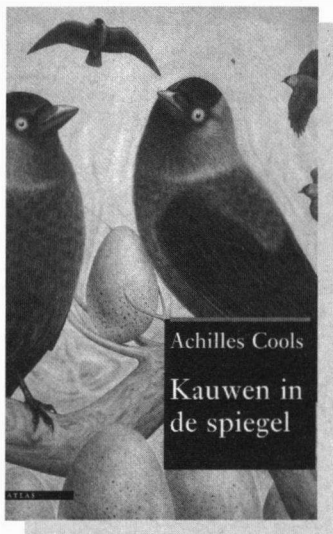
Het minst geslaagd is de gids in zijn beeldinformatie. Vooral leken koersen vaak op de 'plaatjes'. De tekeningen van Naomi Havelaar zijn mooi, helder, vooral bij detailweergaves. Maar de gebruiker heeft behoefte aan een zekere volledigheid. Van de 31 behandelde kranswieren zijn er vijf afgebeeld met een habitustekening en acht met een foto, met drie overlappingsen. De foto's zijn een enkele keer mooi (Lidsteng, Wateraardbei, Knolrus), maar in de meeste gevallen matig tot slecht: atypisch (Hennegras), overbelicht (Knikkend tandzaad), onscherp

(diverse kroessoorten), of foto-compositorisch niet functioneel (Holpijp). Dit is duidelijk de zwakste kant van de gids. Het formaat en de omvang zijn prettig. De prijs is hoog voor wat geboden wordt.

Roelf Pot 2003. Veldgids Water- en oeverplanten.

Uitgeverij KNNV-Uitgeverij, Utrecht. ISBN . Formaat 12,5 x 21,0 cm, gebonden, full-colour, 352 pagina's. Prijs € 29,95 (voor KNNV-leden € 26,95). Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Gertie Papenburg

Kauwen in de spiegel

Fantastisch vind ik ze: Kauwen. In beide schoorstenen van mijn huis broeden ze en ze houden jaar rond de nok van mijn dak keurig wif. Ratten zijn het, want ze lusten bijna alles wat ik voor ze op de voederplank leg. Of het nu spaghetti, nasi of brood is, ze vliegen er mee weg. Chinese eiermie lijken ze nog het lekkerst te vinden. Het liefst stichtte ik een kauwenkolonie rond mijn huis. Maar ja, de burens...

De Belgische kunstenaar Achilles Cools deed dat wel en verwierf er internationaal bekendheid mee. Het stichten van een kolonie bij zijn landelijk gelegen huis stelde hem in staat de Kauwen te bestuderen. Daarmee manifesteerde Cools zich als een voortreffelijk gedragsdeskundige.

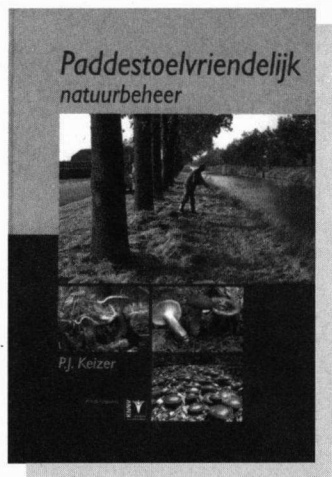
'Kauwen in de spiegel' is daar het bewijs van. Het boek verscheen al eerder, maar vorig jaar verscheen de zesde, herziene druk. Hierin beschrijft hij de Kauwen op een uiterst veelzijdige manier, waardoor je met andere ogen naar de vogel gaat kijken. Aan bod komen de sociale structuur, de liefde en vriendschap tussen individuen, communicatie, agres-

sie, verzoening, monogamie, overspel, homoseksualiteit, de kauwentaal met haar dialecten, de intelligentie van de soort, hoe de hiërarchie in een kolonie tot stand komt en hoe deze werkt. Prachtig is hoe Cools nader ingaat op individueel gedrag van verschillende Kauwen. Uit het hele boek spreekt een grote liefde voor de soort. 'Kauwen in de spiegel' is daarmee een boek dat je in één ruk uitleest en waarmee een 'doodgewone' vogel erg bijzonder wordt. Zo bijzonder, dat je zelf een kauwenkolonie zou willen stichten en minister Veerman dringend verzoeken de Idlote openstelling van de jacht op Kauwen direct terug te nemen.

Achilles Cools 2003. Kauwen in de spiegel.

Uitgeverij Atlas, Amsterdam/Antwerpen. ISBN 90 450 1046 1. Formaat 13,3 x 21,0 cm, 191 pagina's, genaald gebonden, zwart/wit. Prijs € 12,50. Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Romke Kleefstra

Paddestoelvriendelijk natuurbeheer

Paddestoelen spelen in de natuur een belangrijke rol. Sommige soorten breken organisch materiaal af ('saprophyten'), andere vormen een voedselbron voor verschillende dieren en er zijn er ook die op ingenieuze wijze samenleven met bepaalde bomen of planten tot wederzijds voordeel ('symbiose'). Toch wordt er bij het beheer van natuurterreinen, parken, beermen en dergelijke nog maar weinig rekening gehouden met paddestoelen.

In 1994 verscheen er van de KNNV reeds een boekje: 'Paddestoelen en natuurbeheer: wat kan de beheerder?'. De nu verschenen gids is hiervan een opvolger,

met meer praktijkgerichte informatie. Groenbeheerders zitten echter al vaak met veel verschillende afwegingen. Heeft het dan zin om ook nog speciale aandacht aan paddestoelen te besteden? Volgens auteur P.J. Keizer, werkzaam bij Rijkswaterstaat en lid van de commissie Paddestoelen en natuurbehoud (onderdeel van de NMV), wel. Ten eerste om meer recht te doen aan alle functies in het ecosysteem. Ten tweede omdat paddestoelen belangrijke indicatoren zijn voor bepaalde milieuv variabelen. Ten derde om door gericht beheer de kennis over paddestoelen te kunnen vergroten en als laatste gewoon omdat paddestoelen aantrekkelijk zijn!

Het boekje is aantrekkelijk vormgegeven en slaagt erin de lezer snel en zonder veel moeite iets te leren over paddestoelen. De meeste van de beschreven beheersmaatregelen zijn helaas algemeen en vanzelfsprekend. Een voorbeeld: "Wit u opruimers bevorderen? Laat dan met name dikke, oude, dode bomen in het bos achter." Tja. Per landschapstype worden de gunstige en ongunstige beheersmaatregelen op een rij gezet. Ook komen enkele speciaal paddestoelbevorderende maatregelen aan bod. Het komt er voor de beheerder toch weer op neer dat er keuzes gemaakt moeten worden. Wil je graslandpaddestoelen of parasieten? Duurzame variatie biedt waarschijnlijk de meeste kansen. De twee praktijkvoorbeelden die achter in het boek staan beschreven bevestigen dit, maar hebben tevens een inspirerende werking: het Sterrenbos bij Zeist en Landgoed Nijenrode bij Breukelen.

P.J. Keizer 2003. Paddestoelvriendelijk natuurbeheer.

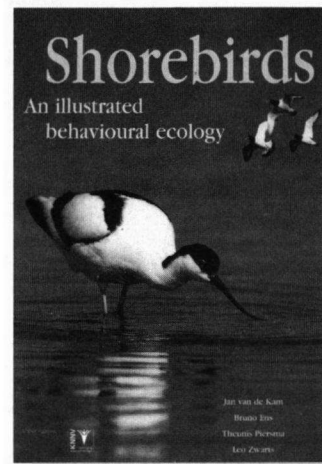
Uitgeverij KNNV Uitgeverij, Utrecht i.s.m. de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV). ISBN 90 5011 172 6. Formaat 16,5 x 24,0 cm, 88 pagina's, genaald gebonden, full-colour. Prijs: €19,95. Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Sietske Rintjema

Shorebirds

Niemand minder dan de Britse kroonprins Charles mocht tijdens de internationale conferentie 'Waterbirds around the world' dit boek in ontvangst nemen. 'Shorebirds' is de Engelstalige uitgave van de in 1999 verschenen 'Ecologische Atlas van de Nederlandse wadvogels'. Hopelijk leest de Britse kroon-

prins het boek inderdaad van A tot Z en gaat hij zich sterk maken voor de belangen van wadvogels in plaats van die van bijvoorbeeld de dassenjagers op het Engelse palteland.

De Ecologische Atlas van de Nederlandse wadvogels verscheen destijds bij uitgeverij Schuyt & Co en werd alom positief ontvangen. De atlas was zondermeer een compleet en onmisbaar naslagwerk dat het van meet af aan verdiende om internationaal gepubliceerd te worden. Maar dat gebeurde niet. Sterker nog, Schuyt & Co gaf de brul aan de uitgave van natuurboeken en dumpte de atlas vroegtijdig op de markt, evenals de andere ecologische atlanten (zoals die van de roofvogels). Een schande voor wie de kwaliteit van de atlanten kent. Gelukkig onderkent de KNNV Uitgeverij de kwaliteit en publiceert de atlas nu voor de internationale markt onder de naam 'Shorebirds, an illustrated behaviour ecology'. De Nederlandse versie is in het Engels omgezet door Petra de Goeij en Suzanne Moore en is tevens geactualiseerd.

Niet als de Ecologische wadvogel-atlas is Shorebirds een uitgebreid naslagwerk op basis van jarenlang onderzoek naar wad- en andere watervogels van zoute wateren. De internationaal erkende onderzoekers Bruno Ens, Theunis Piersma en Leo Zwarts droegen zorg voor de inhoudelijk sterke en heldere teksten over ecologie, gedrag, trek, voedselzoeken en voortplanting van wadvogels. Ruim 300 prachtige foto's van natuurfotograaf Jan van de Kam illustreren het geheel. Eindelijk kan de wadvogel-atlas de internationale markt veroveren en kunnen biologen, vogelaars en andere natuurliefhebbers van 'all over the world' kennis maken met de bijzondere

waarden van het waddengebied.

**Jan van de Kam , Bruno Ens,
Theunis Piersma & Leo Zwarts
2004. Shorebirds. An illustrated
behaviour ecology.**

Uitgave KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN
90 5011 192 0. Formaat 21,0 x 29,7
cm, 368 pagina's, genaaid gebonden,
full-colour. Prijs: € 49,95. Verkrijgbaar bij
de boekhandel.

Romke Kleefstra